

Протокол № 3

засідання Комісії з академічної доброчесності
Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»

м. Харків

«09» вересня 2026 р.

Присутні: проректор з наукової роботи – **Світлана ДОМБРОВСЬКА**, проректор з науково-педагогічної роботи – **Андрій ГУМЕННИЙ**, в. о. директора Відокремленого структурного підрозділу «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» – **Світлана ФІАЛКА**; директор Центру якості освіти, ліцензування та акредитації – **Елєонора ДАРМОФАЛ**, учений секретар **Тетяна БОНДАРЄВА**, декан факультету № 1, голова галузевої науково-методичної комісії № 2 – **Дмитро КРИЦЬКИЙ**, декан факультету № 2 – **Юрій ШИРОКИЙ**, декан факультету № 3 – **Олександр ЗАБОЛОТНИЙ**, декан факультету № 4 – **Сергій ГУБІН**, декан факультету № 5 – **Олексій ОДОКІЄНКО**, декан факультету № 6, голова первинної профспілкової організації працівників – **Юрій ПРОНЧАКОВ**, декан факультету № 7 – **Ірина ТУР**, декан факультету № 8 – **Євген КОРОСТЕЛЬОВ**, начальник юридичного відділу – **Сергій ОРЛОВ**, голова галузевої науково-методичної комісії № 1 – **Сергій НИЖНИК**, голова галузевої науково-методичної комісії № 3 – **Ганна ЛІХОНОСОВА**, уповноважена особа Університету з питань запобігання та виявлення корупції – **Костянтин ШЕВЕЛЕВ**, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Університету – **Ірина ШЕВЧЕНКО**, представник науково-дослідної частини – **Олександр МІНКО**, голова Студентської ради ХАІ **Максим КАЛАШНИКОВ**, голова первинної профспілкової організації здобувачів освіти – **Шамсійя МУСАЄВА**, представники з числа здобувачів вищої освіти: **Юлія ШАШЕНКОВА** (133 група); **Ельвіра ЗАЄЦЬ** (219 група); **Артем НАХАЄВ** (322 група); **Олексій САБЕЛЬНИКОВ** (419 група); **Анна КОМАРОВА** (512 група); **Анна ВЕЛИГОДСЬКА** (611п група); **Марія КОМАРОВА** (719д група); здобувач освіти Відокремленого структурного підрозділу «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» **Максим МАРКОВ**.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про зміни у законодавстві у сфері академічної доброчесності у зв'язку з введенням у дію Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та основні завдання Університету щодо його реалізації.
2. Про організацію ознайомлення здобувачів освіти з Кодексом академічної доброчесності ХАІ та забезпечення заповнення ними Декларацій про дотримання академічної доброчесності відповідно до вимог Кодексу.
3. Про внесення змін до складу Комісії з академічної доброчесності та включення до її складу помічника ректора з адміністративних питань, кандидата юридичних наук, доцента **Андрія ВАСИЛЬЄВА**, завідувача відділу аспірантури і докторантури **Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА**

1. СЛУХАЛИ:

Голову Комісії з академічної доброчесності Елеонору ДАРМОФАЛ, яка поінформувала членів Комісії про ключові зміни у законодавстві у сфері академічної доброчесності у зв'язку з введенням у дію з 31 липня 2026 року Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX, а також про основні завдання Університету щодо реалізації його положень.

Зазначено, що введення в дію Закону формує новий, комплексний підхід до забезпечення академічної доброчесності. Йдеться вже не лише про виявлення академічного плагіату чи реагування на окремі порушення, а про функціонування в закладі вищої освіти цілісної внутрішньої системи академічної доброчесності, яка охоплює освітню, наукову та організаційну діяльність Університету.

У зв'язку з цим академічна доброчесність має розглядатися як невід'ємна складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти, академічної культури та репутації Університету. Відповідальність за її забезпечення не може покладатися виключно на Комісію з академічної доброчесності – відповідні принципи та процедури мають реалізовуватися на рівні здобувача освіти, викладача, освітньої програми, кафедри, факультету, наукових і структурних підрозділів та Університету в цілому.

Особливу увагу звернуто на розширення та конкретизацію переліку порушень академічної доброчесності. Нове законодавче регулювання охоплює не лише академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію та фальсифікацію, а й інші форми недоброчесної академічної поведінки, зокрема несамотійне виконання завдань, недозволена допомогу, недоброчесне оцінювання, відчуження та приписування авторства, академічний саботаж, схиляння до порушення академічної доброчесності, недоброчесне використання результатів, згенерованих із застосуванням штучного інтелекту, а також інституційні порушення академічної доброчесності.

Окремо наголошено на питаннях використання технологій штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності. Використання ШІ саме по собі не повинно розглядатися як порушення академічної доброчесності. Водночас недоброчесним є подання текстів, зображень, моделей, даних або інших результатів, створених із використанням технологій штучного інтелекту, як результатів власної академічної діяльності без належного зазначення факту їх використання.

У зв'язку з цим Університету необхідно перейти від загальних положень щодо ШІ до чітких і зрозумілих практичних правил його використання. У силабусах освітніх компонентів, методичних рекомендаціях та навчальних завданнях доцільно визначати, у яких випадках і в якому обсязі застосування ШІ допускається, коли воно обмежується або не допускається та яким чином здобувач освіти має декларувати його використання. Окремої уваги потребує застосування технологій ШІ під час підготовки курсових і кваліфікаційних робіт, дисертацій та наукових публікацій.

При цьому принциповим має бути збалансований підхід: Університет не забороняє сучасні цифрові технології, а встановлює прозорі правила їх доброчесного, відповідального та академічно обґрунтованого використання.

Особливу увагу членів Комісії звернуто на запровадження поняття інституційного порушення академічної доброчесності. Це означає, що питання відповідальності відтепер стосується не лише поведінки конкретного здобувача освіти, викладача або науковця, а й належного функціонування системи академічної доброчесності самого закладу освіти.

У цьому контексті принципового значення набувають своєчасне реагування на повідомлення про можливі порушення, належне функціонування внутрішніх процедур, достовірність інформації про академічну діяльність, проведення превентивної та інформаційно-роз'яснювальної роботи. Тому бездіяльність Університету у питаннях забезпечення академічної доброчесності також створює інституційні ризики.

Звернуто увагу на посилення ролі уповноваженого органу закладу вищої освіти у розгляді повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності. Для Комісії це означає не лише розширення ролі, а й підвищення відповідальності за об'єктивність, неупередженість та юридичну обґрунтованість прийнятих рішень.

Кожне повідомлення про можливе порушення має розглядатися відповідно до встановленої процедури, із належним дослідженням обставин та доказів, забезпеченням прав усіх учасників процедури та можливості оскарження прийнятого рішення.

Окремо наголошено, що результати автоматизованої перевірки тексту, відсоток текстових збігів або результати застосування програмних засобів виявлення використання ШІ не повинні автоматично визнаватися доказом порушення академічної доброчесності. Такі результати можуть бути складовою аналізу, однак остаточний висновок має ґрунтуватися на всебічному розгляді конкретної ситуації та належній доказовій базі.

Зазначено також, що нове законодавство посилює значення академічної відповідальності та заходів реагування. Водночас основною метою внутрішньої системи академічної доброчесності має бути не збільшення кількості зафіксованих порушень і застосованих санкцій, а попередження недоброчесної поведінки та формування сталої культури академічної доброчесності.

Саме тому поряд із контрольними механізмами необхідно посилювати навчальну та інформаційно-просвітницьку складову: навчання академічному письму, правилам цитування та роботи з джерелами, роз'яснення вимог до самостійності виконання робіт, доброчесного використання цифрових технологій та ШІ.

На що необхідно звернути особливу увагу

Відзначено, що для ХАІ важливою перевагою є те, що чинна редакція Кодексу академічної доброчесності від 22 квітня 2026 року вже значною мірою враховує положення нового Закону. У Кодексі визначено розширений перелік порушень академічної доброчесності, врегульовано питання використання штучного інтелекту, закріплено презумпцію академічної доброчесності, багаторівневу систему її забезпечення, процедури реагування та необхідність ознайомлення учасників освітнього процесу з установленими правилами.

Водночас після введення Закону в дію основним завданням стає не формальна наявність відповідних норм у внутрішніх документах, а їх реальне та однакове застосування на всіх рівнях Університету.

У зв'язку з цим у 2026/2027 навчальному році запропоновано зосередити увагу на таких першочергових напрямках.

По-перше, актуалізація внутрішньої нормативної бази. Необхідно провести комплексний аналіз Кодексу академічної доброчесності, Положення про Комісію та інших пов'язаних внутрішніх нормативних документів, особливо в частині порядку подання та розгляду повідомлень, повноважень Комісії, прийняття рішень, застосування заходів реагування та процедур оскарження.

По-друге, запровадження практичних правил використання штучного інтелекту. Необхідно визначити єдині для Університету підходи до допустимого використання ШІ в навчальних роботах, кваліфікаційних роботах, дисертаціях і наукових публікаціях, а також способи належного декларування його використання.

По-третє, реальне ознайомлення учасників освітнього процесу з Кодексом. Особливу увагу необхідно приділити здобувачам першого року навчання. Заповнення Декларації про дотримання академічної доброчесності має супроводжуватися роз'ясненням її змісту, основних правил академічної поведінки та відповідальності за їх порушення.

По-четверте, посилення ролі кафедр та науково-педагогічних працівників. У силабусах, методичних матеріалах і навчальних завданнях мають бути чітко визначені критерії оцінювання, вимоги до самостійності виконання робіт, правила цитування та використання джерел, а також допустимі межі застосування технологій штучного інтелекту. Здобувач освіти ще до початку виконання завдання має розуміти, що дозволено, що не допускається та яким чином необхідно зазначати використання додаткових цифрових інструментів.

По-п'яте, забезпечення належної процедури розгляду можливих порушень. Необхідно забезпечити єдиний підхід до реєстрації та розгляду повідомлень, оцінювання доказів, прийняття і документального оформлення рішень. Рішення Комісії мають бути об'єктивними, аргументованими та процедурно бездоганними.

По-шосте, посилення превентивної роботи. Необхідно перейти від моделі, орієнтованої переважно на виявлення порушень, до системи їх попередження через навчання, консультування та формування відповідального ставлення до академічної діяльності.

По-сьоме, запровадження системного моніторингу. Забезпечення академічної доброчесності має здійснюватися на всіх рівнях за принципом **кафедра → факультет → Університет** із залученням гарантів освітніх програм, керівників структурних підрозділів, наукових керівників, викладачів, здобувачів освіти та органів студентського самоврядування.

Підсумовуючи, наголошено, що головним завданням ХАІ на 2026/2027 навчальний рік є перехід від нормативного закріплення принципів академічної доброчесності до їх системного практичного застосування.

Академічна доброчесність має сприйматися університетською спільнотою не лише як сукупність заборон, процедур контролю та відповідальності, а насамперед як складова якості освіти і наукових досліджень, взаємної довіри, відповідальності кожного учасника академічної спільноти та академічної репутації ХАІ.

УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію голови Комісії з академічної доброчесності Елеонори ДАРМОФАЛ про зміни у законодавстві у сфері академічної доброчесності та першочергові завдання Університету взяти до відома.
2. Провести аналіз внутрішніх нормативних документів Університету у сфері академічної доброчесності та, за необхідності, підготувати пропозиції щодо приведення їх у відповідність до Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX.
3. Підготувати практичні рекомендації щодо доброчесного використання технологій штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності Університету.
4. Рекомендувати гарантам освітніх програм, завідувачам кафедр та науково-педагогічним працівникам забезпечити визначення у силабусах освітніх компонентів і навчальних завданнях чітких вимог щодо академічної доброчесності та допустимого використання технологій штучного інтелекту.
5. Посилити інформаційно-просвітницьку та превентивну роботу з питань академічної доброчесності серед здобувачів освіти та працівників Університету.
6. Забезпечити системний моніторинг дотримання принципів академічної доброчесності на рівнях кафедра – факультет – Університет.

2. СЛУХАЛИ:

Проректора з науково-педагогічної роботи Андрія ГУМЕННОГО про організацію ознайомлення здобувачів освіти з Кодексом академічної доброчесності ХАІ та забезпечення заповнення ними **Декларацій про дотримання академічної доброчесності** відповідно до вимог Кодексу.

Наголошено, що формування культури академічної доброчесності має розпочинатися з **перших днів навчання в Університеті** та не обмежуватися формальним ознайомленням із Кодексом або підписанням Декларації. Кожен здобувач освіти має розуміти основні принципи академічної доброчесності, правила академічної поведінки та особисту відповідальність за результати своєї навчальної і наукової діяльності.

Особливу увагу необхідно приділити здобувачам першого року навчання, ознайомлюючи їх не лише з видами порушень і відповідальністю, а й із практичними правилами самостійного виконання завдань, коректного цитування та використання джерел, проходження контрольних заходів, підготовки академічних робіт.

Окремо акцентовано на необхідності роз'яснення правил доброчесного використання технологій штучного інтелекту. Здобувачі повинні розуміти межу між використанням ШІ як допоміжного інструменту та поданням згенерованих результатів як власної самостійної роботи, а також дотримуватися встановлених вимог щодо декларування його використання.

Підкреслено важливу роль деканів факультетів, завідувачів кафедр, гарантів освітніх програм, кураторів академічних груп та науково-педагогічних працівників у проведенні системної інформаційно-роз'яснювальної роботи та формуванні єдиних підходів до академічної доброчесності.

Звернуто увагу на необхідність забезпечення належної фіксації ознайомлення здобувачів освіти з Кодексом та заповнення Декларацій про дотримання академічної доброчесності. При цьому підписання Декларації має бути усвідомленим підтвердженням прийняття здобувачем принципів і правил академічної доброчесності, а не суто формальною процедурою.

Підсумовуючи, наголошено, що основним завданням є не лише забезпечення виконання вимог Кодексу, а формування в ХАІ сталої культури академічної доброчесності, заснованої на відповідальності, довірі, повазі до результатів власної та чужої праці й усвідомленні академічної репутації Університету як спільної цінності.

УХВАЛИЛИ:

1. Деканам факультетів спільно із завідувачами кафедр та кураторами академічних груп забезпечити ознайомлення здобувачів освіти з Кодексом академічної доброчесності ХАІ.
2. Забезпечити заповнення здобувачами освіти Декларацій про дотримання академічної доброчесності відповідно до вимог Кодексу академічної доброчесності ХАІ.
3. Особливу увагу приділити ознайомленню з вимогами академічної доброчесності здобувачів освіти першого року навчання всіх рівнів освіти.
4. Центру якості освіти, ліцензування та акредитації здійснювати координацію та моніторинг виконання зазначених заходів.

3. СЛУХАЛИ:

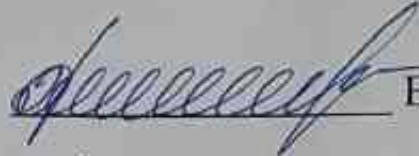
Голову Комісії з академічної доброчесності Елеонору ДАРМОФАЛ про необхідність внесення змін до персонального складу Комісії з академічної доброчесності та включення до її складу помічника ректора з адміністративних питань, кандидата юридичних наук, доцента Андрія ВАСИЛЬЄВА та завідувача відділу аспірантури і докторантури Ганни ЗАДНЄПРОВСЬКОЇ.

УХВАЛИЛИ:

1. Підтримати пропозицію щодо включення до складу Комісії з академічної доброчесності:
 - помічника ректора з адміністративних питань, кандидата юридичних наук, доцента Андрія ВАСИЛЬЄВА;
 - завідувача відділу аспірантури і докторантури Ганни ЗАДНЄПРОВСЬКОЇ.
2. Підготувати та подати в установленому порядку проєкт відповідних змін до персонального складу Комісії з академічної доброчесності Університету.

Рішення прийнято одноголосно.

Голова Комісії

Елеонора ДАРМОФАЛ

Секретар Комісії

Анна КОМАРОВА